

บทสรุปผู้บริหาร

วัตถุประสงค์ของการติดตาม เพื่อรับฟังการดำเนินงานของเครือข่ายดูแลอนามัยแม่และเด็ก และส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ เพื่อการคลอดที่ปลอดภัย (Safe Mom) ตามแผนปฏิบัติการเครือข่ายออกแบบระบบดูแลอนามัยแม่และเด็ก ที่ได้ร่วมกันวางแผนเพื่อพัฒนา ปรับปรุงงานอนามัยแม่และเด็กของหน่วยงานสาธารณสุข และชุมชน จากแต่ละตำบล ภายหลังจากประชุมเชิงปฏิบัติการออกแบบระบบเครือข่ายดูแลอนามัยแม่และเด็ก และส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ เพื่อการคลอดที่ปลอดภัย (Safe Mom) เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 ที่ห้องประชุมที่ว่าการอำเภออมก๋อย เป็นการติดตาม รับฟังผลการดำเนินงานจากผู้รับผิดชอบ ของ 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลสบโขง และตำบลนาเกียน ระหว่างวันที่ 17 – 20 กุมภาพันธ์ 2563 สรุปประเด็นสาระสำคัญ ดังนี้

1. การรู้จักที่มา บทบาทหน้าที่ของเครือข่าย เช่น ครูอาสาสมัครของกศน. หรือบทบาทของ อสม./ พสช. จะช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้น
2. การสื่อสาร เพื่อสร้างการรับรู้ภาวะเสี่ยง อันตราย และประโยชน์ของการปฏิบัติตัวในแต่ละช่วงของการตั้งครรภ์ ด้วยสื่อบุคคล และสื่อที่เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย เช่น ภาพ คลิปภาพและเสียง
3. การพัฒนาความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
4. การวางแผนการตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด ร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการและหญิงตั้งครรภ์ รวมทั้งระบบติดตาม ในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล ต้องออกแบบ และวางแผนร่วมกัน ให้ออกมาเป็นกระบวนการ (Flow chart) อย่างเป็นรูปธรรม

สรุปการติดตามการดำเนินงานโครงการออกแบบระบบเครือข่ายดูแลอนามัยแม่และเด็ก และส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ เพื่อการคลอดที่ปลอดภัย (Safe Mom) กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ภายใต้โครงการมหัศจรรย์ 1000 วันแรกของชีวิต กรณีศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

1. ตำบลสบโขง

ผู้ประสาน :

นางนิตยา ต๊ะสู้	ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	รพ.สต.บ้านแม่หลองหลวง
นายบุญมา กมลวรรณหงส์	ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่สุขศาลาพระราชทาน	รร.ตชด.ท่านผู้หญิงประไพฯ
นายชาญวิวัฒน์ พลพิทักษ์ชาติ	ตำแหน่ง เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน	อบต.สบโขง
นางสาวชมชัมภ์ แสแก้ว	ตำแหน่ง พนักงาน อบต.	อบต.สบโขง
นายชิษณุพงษ์ มาลัยวิภา	ตำแหน่ง พนักงาน อบต.	อบต.สบโขง
นางสาวศิริขวัญ ทิพย์คำ	ตำแหน่ง ครูอาสาสมัครฯ	กศน.อมก๋อย
นางสาวนงนุช ใจมา	ตำแหน่ง ครูอาสาสมัครฯ	กศน.อมก๋อย
นางสาววิศวิภา เรณสถาน	ตำแหน่ง ครูอาสาสมัครฯ	กศน.อมก๋อย
นางสาวสุรณี กสิวุฒิ	ตำแหน่ง ครูอาสาสมัครฯ	กศน.อมก๋อย
นายวัชรินทร์ แก้วพร	ตำแหน่ง ครูอาสาสมัครฯ	กศน.อมก๋อย

ประเด็นการติดตาม	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่ต้องการสนับสนุน
<p>รพ.สต.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยังขาดการคืนข้อมูลสถานะสุขภาพขณะตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ ให้กับเครือข่ายได้รู้ร่วมกัน - หญิงตั้งครรภ์ยังมีความเชื่อว่า ถ้ากินยาบำรุงที่ได้รับจาก รพ.สต. จะทำให้เด็กตัวโต คลอดยาก - หญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่จะคลอดที่ รพ.สต./รพ. แต่ก็ยังมีบางส่วนที่คลอดที่บ้าน โดยหมอตำแย 	<ul style="list-style-type: none"> - รพ.สต. ควรคืนข้อมูลเกี่ยวกับสถานะสุขภาพหญิงตั้งครรภ์แต่ละรายให้กับ ครู กศน., อสม. ในการช่วยเฝ้าระวังภาวะเสี่ยงทางด้านต่างๆของหญิงตั้งครรภ์ - ควรมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหมอตำแยในพื้นที่ มีจำนวนเท่าไร เพื่อที่จะใช้ในการวางแผนการทำการคลอดของหญิงตั้งครรภ์ในแต่ละcase (กรณีที่ยุติตั้งครรภ์มีความประสงค์จะคลอดกับหมอตำแย หรือกรณีที่ฉุกเฉินอยู่ห่างไกลสถานบริการสาธารณสุข) - ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์คลอดที่บ้านใครจะมีบทบาทในการประเมินภาวะเสี่ยง? (การตกเลือดหลังคลอด) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การคืนข้อมูลเกี่ยวกับสถานะสุขภาพขณะตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ แต่ละราย ให้กับ ครู กศน. เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการเฝ้าระวัง ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - เฝ้าระวังภาวะความเสี่ยงกรณีที่ยุติตั้งครรภ์มีความเสี่ยง - ติดตามหญิงตั้งครรภ์ใกล้ถึงกำหนดคลอดหรือยัง และจะวางแผนการคลอด คลอดที่ไหน/คลอดกับใคร 2. สร้างองค์ความรู้ <ul style="list-style-type: none"> - จัดอบรม/จัดหลักสูตร ให้ความรู้ในการประเมินภาวะเสี่ยงทางด้านสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ และการประเมินภาวะเสี่ยงหลังคลอด ให้กับ ครู กศน. , อสม.,เจ้าหน้าที่ สสช. และหมอตำแย - พัฒนาศักยภาพให้กับหมอตำแย เกี่ยวกับการทำการคลอด

ประเด็นการติดตาม	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่ต้องการสนับสนุน
<p>อบต.</p> <p>- มีระบบส่งต่อระหว่าง อบต. กับ รพ.สต. โดยทาง อบต. จะมีรถฉุกเฉินที่ให้การสนับสนุนในการรับส่งผู้ป่วย</p>	<p>- อบต.จะต้องรับรู้ข้อมูลของหญิงตั้งครรภ์จาก รพ.สต. เช่น อยู่ที่ไหนบ้าง/มีจำนวนเท่าไร โดยนำข้อมูลมาวางแผนในการส่งต่อ</p>	<p>อุปกรณ์ในการทำคลอด</p> <p>3. สร้างสื่อ ที่สามารถเข้าถึง เข้าใจ และเกิดการรับรู้ เพื่อให้มีพฤติกรรมในการให้ความรู้และ</p>
<p>กศน.</p> <p>- ครู กศน. มีบทบาทในการร่วมดำเนินงานอนามัยแม่และเด็ก โดยครู กศน.ได้มีการจัดบันทึกจำนวนหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่รับผิดชอบ แต่ยังคงขาดข้อมูลสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์จาก รพ.สต.</p> <p>- ครู กศน. สามารถที่จะช่วยประสานงาน ติดตาม เฝ้าระวังหญิงตั้งครรภ์ ให้กับเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ได้</p> <p>- ครู กศน. ควรมีการประสานการดำเนินงานกับ อสม. เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ที่ใกล้ชิดกับชุมชนเหมือนกัน</p> <p>- หญิงตั้งครรภ์ยังไม่เห็นความสำคัญของครู กศน. ยังขาดความเชื่อมั่นในเรื่องของสุขภาพ จะให้ความเชื่อมั่นกับเจ้าหน้าที่ รพ.สต. และ อสม. เท่านั้น</p> <p>อสม.</p> <p>- อสม.มีบทบาทสำคัญ ที่จะสามารถช่วยในติดตาม เฝ้าระวัง ภาวะสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ เพราะอยู่ใกล้ชิดกับชุมชน</p> <p>- อสม.มีข้อมูลหญิงตั้งครรภ์ที่เยอะกว่าครู กศน. ในบางครั้งครู กศน. ก็รับทราบข้อมูลจาก อสม. เพราะว่าอสม.นำข้อมูลไปให้ ครู กศน. ช่วยแปลภาษาให้เข้าใจ</p>	<p>- รพ.สต. ควรคืนข้อมูลเกี่ยวกับสถานะสุขภาพหญิงตั้งครรภ์แต่ละรายให้กับ ครู กศน. ในการติดตามและเฝ้าระวังภาวะเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์</p> <p>- เจ้าหน้าที่ รพ.สต.ควรแจ้งให้กับ อสม.ให้นำข้อมูลเกี่ยวกับหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับจาก รพ.สต. คืนข้อมูลให้กับครู กศน. ในการวางแผนเฝ้าระวังร่วมกัน และแจ้งให้ อสม.ได้รับทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ครู กศน.</p> <p>- ครู กศน. ควรมีบทบาทสำคัญในการช่วยประเมินภาวะเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์ที่คลอดที่บ้าน กรณีไหนที่จะต้องส่งต่อยัง รพ.สต.</p>	<p>ดูแลสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ เช่น</p> <p>- สื่อเกี่ยวกับการประเมินภาวะเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์</p> <p>- สื่อเกี่ยวกับการประเมินภาวะเสี่ยงหลังคลอด</p> <p>โดยสื่อที่เป็นรูปภาพ หรือคลิป VDO สั้น ๆ เป็นภาษาชนเผ่าที่สามารถเข้าใจได้ง่าย</p>
<p>รร.ตชด.</p> <p>- มีรถฉุกเฉินที่สามารถสนับสนุนการส่งต่อcase</p>		
<p>ระบบสื่อสาร</p> <p>- พื้นที่ในเขตรับผิดชอบของ อบต. สบโขง แบ่งได้ดังนี้</p>	<p>- ใช้วิทยุสื่อสารในการแก้ไขปัญหาการติดต่อสื่อสาร กรณีพื้นที่ที่ไม่มีสัญญาณ แต่วิทยุสื่อสารก็มีเพียงบาง</p>	

ประเด็นการติดตาม	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่ต้องการสนับสนุน
1. มีสัญญาณโทรศัพท์ 2. ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ 3. มี/อาจจะ มี แต่ต้องค้นหาสัญญาณโทรศัพท์ ดังนั้นจึงค่อนข้างมีปัญหาในระบบสื่อสารที่ไม่สามารถติดต่อกันได้ ในกรณีที่มี case	แห่งเท่านั้น เช่น รพ.สต.,อบต.,รร.ตชด. และศศช.บางแห่ง	

2. ตำบลนาเกียน

ผู้ประสานงาน :

นางสาวมณัญญา สมสัตย์	ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ	รพ.สต.บ้านนาเกียน
นางสิริญา ปรัชญาภูวดล	ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ	รพ.สต.บ้านอุตุม
นายสมหมาย จรูญมูล	ตำแหน่ง พนักงานช่วยการพยาบาล	รพ.สต.บ้านอุตุม
นายธนะชัย เชื้อต่าย	ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน	อบต.นาเกียน
นายศรารุฒิ มาคำ	ตำแหน่ง ผู้ช่วยเจ้าพนักงาน	อบต.นาเกียน
นางสาวศิริภรณ์ คงแพ	ตำแหน่ง ครูอาสาสมัครฯ	กศน.อมก้อย
นางสาวจิรวัด เสาร์เพ็ง	ตำแหน่ง ครูอาสาสมัครฯ	กศน.อมก้อย

ประเด็นการติดตาม	ข้อเสนอแนะ	
รพ.สต. - รพ.สต.สามารถรับรู้ว่ามีหญิงตั้งครรภ์ในชุมชนที่รับผิดชอบมีจำนวนกี่ราย โดยจะให้ อสม. เป็นผู้สำรวจ ตามแบบรายงานของอำเภอ	- การคืนข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนหญิงตั้งครรภ์ และสถานะสุขภาพขณะตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์แต่ละรายให้กับ อบต.,กศน.,สสช. โดยแต่ละหน่วยงานจะได้รับรู้ร่วมกัน เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการดำเนินงาน ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน - ควรมีการวางแผนการส่งต่อ โดยการให้ข้อมูลของหญิงตั้งครรภ์จากรพ.สต. กับอสม. และ ครู กศน. ในการสนับสนุนการดำเนินงานของ รพ.สต. สามารถติดตาม และประเมินภาวะเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์ได้ - ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์คลอดที่บ้านใครจะมีบทบาทในการประเมินภาวะเสี่ยง? (การตกเลือดหลังคลอด) - ทาง รพ.สต. จะพิจารณา case ที่มีภาวะเสี่ยง โดยจะเขียน note ให้กับ	1. องค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลภาวะสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ 2. สร้างสื่อในการสร้างการรับรู้ในการดูแลภาวะสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ ประเด็นดังนี้ - สื่อเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ โดยเน้นรูปภาพ - สื่อการประเมินภาวะเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์ - สื่อการประเมินภาวะเสี่ยงหลังคลอด โดยเน้นสื่อที่เป็นรูปภาพ โปสเตอร์ และคลิป VDO 3. สมุดฝากครรภ์ไม่เพียงพอต่อจำนวนหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการ

	ครู กศน. ในการช่วยติดตามและเฝ้าระวัง	
กศน. - ครู กศน. มีบทบาทในการร่วมดำเนินงานอนามัยแม่และเด็ก โดยครู กศน. ได้มีการจัดบันทึกจำนวนหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่รับผิดชอบ	- แนะนำที่มา และบทบาทของ ครู กศน. จากแต่ละ ศศช. เสริมการดำเนินงานพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก (ตั้งแต่ตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด)	
อบต. - มีระบบส่งต่อระหว่าง อบต. กับ รพ. สต. โดยทาง อบต. จะมีรถฉุกเฉินที่ให้การสนับสนุนในการรับส่งผู้ป่วย	1. ควรมีการลงทะเบียนสำหรับคู่มือที่แต่งงานกัน (อยู่ที่ไหนบ้าง/จำนวนเท่าไหร่) นำข้อมูลมาวางแผน และติดตาม เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของแต่ละครอบครัว - กรณีถ้าตั้งครรภ์ จะต้องติดตามการฝากครรภ์ 2. ทาง อบต. อยากทราบข้อมูลของหญิงตั้งครรภ์ จาก รพ.สต. โดยเฉพาะวันกำหนดคลอด จะได้นำมาวางแผนการส่งต่อ	